

**Аналітична довідка
щодо сприяння розвитку малого та середнього підприємництва в
Харківській області за II квартал 2020 року**

Формування сприятливого підприємницького середовища є одним із головних завдань діяльності Харківської обласної державної адміністрації.

За даними Головного управління статистики у Харківській області, станом на 01.01.2020 в області здійснювали діяльність 1 281 середніх підприємств (у порівнянні з попереднім роком показник збільшився на 5,7%), що склало 5,1% від загальної кількості підприємств та 23 750 малих підприємств (у порівнянні з попереднім роком показник збільшився на 5,2%), що склало 94,8% від загальної кількості підприємств регіону.

За кількістю середніх підприємств Харківська область посідає 3 місце після м. Київ та Дніпропетровської області та 4 місце за кількістю малих підприємств після м. Київ, Одеської та Дніпропетровської областей.

Станом на 01.01.2020 обсяг реалізованої продукції середніми підприємствами області становив 191 604,0 млн. грн., що склало 50,7% від загального обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) та обсяг реалізованої продукції малими підприємствами області становив 111 104,0 млн. грн., що склало 29,4% від загального обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг).

Станом на 01.01.2020 у сфері малого підприємства працювало 118 038 осіб; у сфері середнього підприємництва – 231 006 осіб (кількість знятих працівників, за даними Головного управління статистики у Харківській області).

За даними Головного управління Державної податкової служби у Харківській області станом на 01.07.2020 кількість суб'єктів підприємницької діяльності – фізичних осіб Харківської області склала 155 737 осіб.

За даними Головного управління Державної податкової служби у Харківській області, станом на 01.07.2020 надходження податкових платежів до обласного бюджету від діяльності юридичних осіб склали 6 349 509,1 тис. грн., фізичних осіб – підприємців – 1 616 171,7 тис. грн.

За інформацією Головного управління Державної податкової служби у Харківській області, кількість новостворених фізичних осіб-підприємців за квітень – червень 2020 року склала 3 537 осіб.

За даними Головного управління статистики у Харківській області, за II квартал 2020 року в Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України по Харківській області включено 674 новостворених юридичних осіб та відокремлених підрозділів юридичних осіб без статусу юридичної особи.

У регіоні успішно реалізуються заходи Програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва в Харківській області на 2016 – 2020 роки, затвердженої рішенням Харківської обласної ради від 08 вересня 2016 року № 245-VII (зі змінами) (далі – Програма).

Розвиток інфраструктури підтримки підприємництва

У Харківській області створено одну з найпотужніших в Україні ринкових інфраструктур, яка створює сприятливі умови для розвитку підприємництва та повністю орієнтована на потреби місцевих його суб'єктів.

Робота щодо створення нових об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва, необхідних для підприємців, проводиться з орієнтацією на їх місцеві потреби.

Станом на 01.07.2020 інфраструктура підтримки малого та середнього підприємництва складалась із 28 бізнес-центрів, 2 бізнес-інкубаторів, 19 технопарків, 8 кластерів, 46 бірж, 9 лізингових центрів, 12 координаційних центрів, 43 страхових компаній, 141 аудиторських фірми, 2 інноваційних фондів, 152 інвестиційних компаній, 52 громадських об'єднань підприємців, 8 фондів підтримки підприємництва, 386 установ, які надають консультування з питань комерційної діяльності та керування, 378 небанківських фінансових установ.

Упорядкування нормативно-правового забезпечення підприємницької діяльності та здійснення регуляторної політики

У II кварталі 2020 року місцевими органами виконавчої влади здійснювалось подальше впровадження державної регуляторної політики відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» шляхом відстеження результативності регуляторних актів обласної та районних державних адміністрацій.

З метою підвищення ефективності роботи із забезпечення державної регуляторної політики на території регіону діє розпорядження голови обласної державної адміністрації від 03 грудня 2018 року № 638 «Про забезпечення реалізації державної регуляторної політики в Харківській області».

Для забезпечення вільного доступу підприємців та їх громадських об'єднань до інформації з питань регуляторної діяльності, на сайті Харківської обласної державної адміністрації створено розділ «Регуляторна політика». У вказаному розділі розміщено інформацію щодо здійснення регуляторної діяльності Харківською обласною державною адміністрацією, План діяльності з підготовки проектів регуляторних актів та План-графік проведення заходів із відстеженням результативності дій прийнятих регуляторних актів Харківської обласної державної адміністрації на 2020 рік, затверджені 12 грудня 2019 року та оприлюднені 17 грудня 2019 року.

Департаментом економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації ведеться реєстр діючих регуляторних актів, розробниками яких виступають структурні підрозділи Харківської обласної державної адміністрації, що дозволяє здійснювати системний моніторинг за

переглядом, прийняттям регуляторних актів та проведенням відстежень результативності регуляторних актів.

У цілому, стан реалізації державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності в Харківській області визначає стабільну тенденцію з упорядкування регуляторних процесів відповідно до вимог нормативно-правової бази, а впровадження принципів регуляторної політики дозволяє врахувати баланс інтересів влади та суб'єктів господарювання.

З метою активізації співпраці підприємницьких кіл з органами виконавчої влади регіону, здійснює свою діяльність Регіональна рада підприємців у Харківській області, сформована з числа представників суб'єктів господарювання, громадських організацій підприємців, об'єднань підприємців, організацій роботодавців.

04 червня 2020 року на черговому засіданні Регіональної ради підприємців у Харківській області обговорено наслідки для бізнесу від введення карантину в Україні та презентовано «Програму загальнодержавних антикризових заходів «ANTICOVID-2020».

Сфера надання адміністративних послуг

Усі центри надання адміністративних послуг області облаштовано необхідною матеріально-технічною базою, засобами телекомунікаційного зв’язку, комп’ютерною технікою та програмним забезпеченням.

Центри надання адміністративних послуг області підключені до державних реєстрів: єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, Державний реєстр речових прав на нерухоме майно, Єдиний державний демографічний реєстр, Державний земельний кадастр, Державний реєстр реєстрації актів цивільного стану.

У Харківській області створені та діють 49 офісів центрів надання адміністративних послуг у: 25 районах, 13 сільських, селищних, міських радах, 11 офісів у м. Харків.

За II квартал 2020 року через центри надання адміністративних послуг області надано 198207 адміністративних послуг. Для роботи в центрах надання адміністративних послуг області задіяні 342 адміністратори.

Профорієнтаційна підготовка та перепідготовка кадрів для сфери малого та середнього підприємництва

Департаментом економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації спільно з Харківським регіональним фондом підтримки підприємництва на постійній основі здійснюється координація діяльності бізнес-центрів, надається методична допомога, інформаційна підтримка розвитку бізнесу, проводяться семінари для підприємців.

З метою підвищення конкурентоспроможності бізнесу шляхом організації комплексного підходу до поширення знань і кваліфікації підприємців та бажаючих розпочати власну справу протягом 2020 року планується продовжити реалізацію комплексної освітньої курсу «Школа малого бізнесу».

За звітний період Харківським регіональним фондом підтримки підприємництва проведено 2 заходи, які відвідали майже 60 підприємців у т.ч. демобілізовані із зони проведення АТО/ООС та ВПО:

29 січня відбулась зустріч з підприємцями на тему: «ХРФПП: чим ми можемо Вам допомогти».

11 березня – безкоштовний семінар на тему: «Перевірки контролюючими органами у 2020 році. Ваші права та обов'язки».

З метою належного дотримання запроваджених Кабінетом Міністрів України карантинних заходів щодо запобігання розповсюдженню коронавірусної хвороби COVID-19, Харківським регіональним фондом підтримки підприємництва розпочато організацію заходів за допомоги платформи Zoom в он-лайн режимі, а саме:

22 квітня за сприянням Департаменту економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації проведено вебінар для представників підприємницького середовища на тему: «Поради від експерта під час карантину: як захистити свій бізнес. Ваші права та обов'язки»;

07 травня проведено відеоконференцію на тему: «Карантинні новації для підприємців», захід відбувся за участі фахівців Головного управління Державної податкової служби України у Харківській області, Харківської обласної служби зайнятості, членів Громадської ради при Головному управлінні Державної податкової служби України у Харківській області.

05 червня проведено онлайн інформаційну зустріч представників Харківського регіонального фонду підтримки підприємництва на тему: «Як отримати безвідсотковий мікрокредит для розвитку власного бізнесу? Інші можливості розвитку («Школа малого бізнесу», Програма «Fit for Partnership with Germany»)», яка відбувалась в рамках конференції молодих підприємців «Входимо з карантину разом!».

Протягом II кварталу 2020 року Департаментом економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації проводилась інформаційна підтримка серед підприємницьких та ділових кіл області з реалізації Програми Федерального міністерства економіки та енергетики Німеччини для управлінських кadrів «Fit for Partnership with Germany». Так, велась співпраця з Харківською обласною громадською організацією «Асоціація приватних роботодавців», Всеукраїнською громадською організацією «Український союз промисловців і підприємців», Харківською торгово-промисловою палатою, районними державними адміністраціями, міськими радами міст обласного значення Харківської області та об'єднаними територіальними громадами щодо залучення можливих кандидатів до Програми Федерального міністерства економіки та енергетики Німеччини для управлінських кadrів «Fit for Partnership with Germany».

Харківською обласною громадською організацією «Асоціація приватних роботодавців» у рамках проекту «Інтернет-дайджест» БІЗНЕС-ІНФОРМ» продовжено супровід та інформаційне наповнення каналу інформування підприємців – КП з метою впровадження нових форм і підходів надання інформаційної підтримки суб'єктам підприємницької діяльності задля підвищення інформованості підприємців щодо проблематики малого та середнього бізнесу Харківщини, оперативного відстеження проблемних питань, які виникають у підприємців Харківської області та широкого інформування громадськості.

Фінансово-кредитна, матеріально-технічна підтримка, ресурсне та інформаційне забезпечення

Фінансове забезпечення діяльності Харківського регіонального фонду підтримки підприємництва (далі – ХРФПП), як одного із виконавців заходів Програми, здійснюється за рахунок коштів, отриманих з обласного бюджету. Рішенням сесії Харківської обласної ради від 05.12.2019 № 1130-VII із загального фонду обласного бюджету виділено кошти для забезпечення діяльності ХРФПП з метою обслуговування та виконання заходів з підтримки розвитку малого та середнього підприємництва в Харківській області.

У рамках Програми, відповідно до Порядку використання коштів обласного бюджету, що виділяються для мікрокредитування суб'єктів малого та середнього підприємництва, на 2017 – 2020 роки, затвердженого рішенням ІХ сесії Харківської обласної ради VII скликання від 23.02.2017 № 382-VII, суб'єктам господарювання надаються мікрокредити.

Зазначені мікрокредити надаються суб'єктам господарювання на зворотній основі під бізнес-плани проектів за пріоритетними напрямами розвитку малого і середнього підприємництва, а саме: для виробництва, переробки і збуту виробленої продукції, придбання техніки, обладнання, інноваційних та енергозберігаючих технологій, будівництва і реконструкції виробничих приміщень, надання послуг, у тому числі у сфері сільськогосподарського зеленого туризму.

Фондом проводиться супровід діючих договорів безвідсоткової позики, зокрема: аналіз впровадження суб'єктами підприємницької діяльності бізнес проектів, цільового використання отриманих коштів та контроль за своєчасним поверненням позики.

У рамках Програми, Харківською обласною громадською організацією «Асоціація приватних роботодавців» продовжено реалізацію проекту «Новий відлік», спрямованого на підтримку, започаткування, розвиток або відновлення підприємницької діяльності для внутрішньо переміщених осіб, учасників АТО/ООС та членів їх родин.

У звітному періоді Харківською обласною громадською організацією «Асоціація приватних роботодавців» проведено 9 занять для 36 осіб, з яких 30 % – учасники АТО/ООС та ВПО.

Учасники проекту взяли участь у бізнес-навчанні щодо планування та ефективного ведення підприємницької діяльності.

У рамках Меморандуму про співпрацю щодо розвитку фінансової грамотності між Харківською обласною державною адміністрацією, Харківським банківським союзом, громадською організацією «Харківський університетський консорціум» та Харківським навчально-науковим інститутом Державного вищого навчального закладу «Університет банківської справи», на виконання Стратегії підвищення фінансової грамотності населення Харківської області продовжено роботу у Навчально-тренувальному комплексі «FinTech» з підвищення рівня фінансової грамотності на базі Харківського навчально-наукового інституту Державного вищого навчального закладу «Університет банківської справи».

Програмою передбачено підвищення рівня фінансової грамотності серед школярів, розвиток лідерських та комунікативних навичок, ознайомлення із роботою банку, створення та презентація власного стартапу, презентація спеціальностей навчального закладу в інтерактивних форматах, що допоможе молоді в майбутньому у виявленні нахилів та здібностей до професійної діяльності, ознайомленню із сучасним ринком праці.

Підтримка програм занятості. Сприяння розвитку підприємницької ініціативи у незайнятого населення

З метою підвищення зацікавленості роботодавців у створенні нових робочих місць у пріоритетних видах економічної діяльності, зокрема, шляхом компенсації єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування для працевлаштування безробітних, службою зайнятості ведеться відповідна робота. Так, роботодавцям, які працевлаштовують на новостворені робочі місця громадян з числа безробітних, що мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню, компенсиуються витрати у розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за кожну особу, прийняту на нове робоче місце.

Протягом II кварталу 2020 року прийнято 292 рішення про працевлаштування безробітних, за яких здійснюватиметься компенсація таких витрат, в т.ч. 79 – щодо осіб, які мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню.

В області проводиться постійна системна інформаційно-роз'яснювальна робота щодо орієнтації незайнятих осіб на започаткування ними власної справи, розвитку та підтримки підприємницьких ініціатив.

Протягом звітного періоду службою зайнятості проводились семінари, надавались безоплатні індивідуальні і групові консультації з питань організації та провадження підприємницької діяльності, а саме:

- майже 120 профінформаційних семінарів: «Як розпочати власний бізнес», у яких взяли участь 1,1 тис. осіб з числа незайнятих;
- 7 семінарів для жителів села: «Ефективне ведення сільського господарства» за участю 79 таких осіб;
- 2,9 тис. осіб отримали безкоштовні консультації з питань пошуку, відбору та найму персоналу, оформлення трудових відносин, державної реєстрації суб'єктів господарювання тощо.

До проведення таких консультацій залучаються спеціалісти органів державної влади, представники органів місцевого самоврядування, об'єднань роботодавців, профспілок, асоціацій підприємців, банківських установ, бізнес-центрів, бізнес-інкубаторів, фондів підтримки малого підприємництва, лізингових компаній, консультативних центрів, інших підприємств, установ та організацій, які за напрямами діяльності сприяють розвитку та підтримці малого і середнього підприємництва.

Для орієнтації незайнятого населення на організацію власної справи в сфері сільського (зеленого) туризму, що є перспективною в регіоні, в профінформаційних секторах базових центрів зайнятості/філій Харківського обласного центру зайнятості розташована відповідна добірка матеріалів, зокрема з розвитку народних промислів.

Для організації підприємницької діяльності по Харківській області одноразово допомогу по безробіттю було виплачено 29 безробітним особам, з яких: 9 осіб – молодь віком до 35 років; 15 – жінки; 7 – проживають в сільській місцевості; 8 – мають додаткові гарантії в сприянні у працевлаштуванні (з них: 2 особи з інвалідністю), 10 – проживають в малих містах.

Таким чином, в області постійно проводиться робота, спрямована на побудову ефективної системи підтримки суб'єктів малого і середнього підприємництва та створення сприятливих умов для здійснення підприємницької діяльності.
